

Ζούμε στην καρδιά μιας πρωτόγνωρης δομικής οικονομικής και κοινωνικής κρίσης, με κύριο χαρακτηριστικό την αμφισβήτηση ή κατάργηση συνταγματικά κατοχυρωμένων ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών. Λόγω των ιστορικών συγκυριών (εσωτερική μετανάστευση ιδιαίτερα μετά τον Εμφύλιο και ρεύμα αστυφιλίας), όλοι οι Έλληνες είχαν το όνειρο «να βάλουν ένα κεραμίδι πάνω από το κεφάλι τους». Για την εκπλήρωση αυτού του ονείρου, ένας ολόκληρος κλάδος, ο κατασκευαστικός, μεταπολεμικά γνώρισε άνθηση και αποτέλεσε την «ατμομηχανή» της ανάπτυξης της οικονομίας. Άλλωστε, σύμφωνα με την παρ. 4 άρθρ. 21 (που επιγράφεται «κοινωνικά δικαιώματα») του Ελληνικού Συντάγματος προβλέπεται ότι

«...Η απόκτηση κατοικίας από αυτούς που τη στερούνται ή που στεγάζονται ανεπαρκώς αποτελεί αντικείμενο ειδικής φροντίδας του κράτους...» υποδεικνύοντας στον Έλληνα νομοθέτη τη λήψη μέτρων («ειδική φροντίδα») προκειμένου το δικαίωμα στη στέγη να το απολαμβάνουν όσοι τη στερούνται ή στεγάζονται «ανεπαρκώς». Ωστόσο, τα μόνα μέτρα που έλαβε η κυβέρνηση ήταν η χορήγηση στεγαστικών δανείων μέσω του ΟΕΚ, του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων, και η παροχή ποικιλόμορφων διευκολύνσεων (φορολογικές απαλλαγές κ.λπ.) εν όψει απόκτησης πρώτης κατοικίας. Αποκλειστικό όχημα για την εφαρμογή αυτής της «κολοβής» στεγαστικής πολιτικής- που κινήθηκε μέσα στα όρια των ιδιωτικών εργολαβικών συμφερόντων- ήταν η δανειοδότηση των πολιτών με υψηλά επιτόκια από τις τράπεζες. Τα κριτήρια χορήγησης αυτών των δανείων (που χορηγούνταν και ως «επισκευαστικά») ήταν ιδιαίτερα «χαλαρά».

Και τώρα, σε συνθήκες «μνημονιακού στραγγαλισμού» της οικονομίας, άγριας οριζόντιας περικοπής μισθών και συντάξεων και κατακόρυφης πτώσης του βιοτικού επιπέδου, παρατηρείται το φαινόμενο να μην εξυπηρετούνται τα «δάνεια» αυτά. Τα στεγαστικά δάνεια το 2007 ανέρχονταν στα 69.363 εκ. ευρώ, το 2008 σε 77.700 εκ. ευρώ (+12,57%), το 2009 στα 80.559 εκ. ευρώ (+2,08%), ενώ από το 2010 (80.507 εκ. ευρώ) σημειώνουν κάμψη (-0,06%), το 2011 ανέρχονται στα 78.393 (-2,63%) και μέχρι τον Ιούλιο του 2012 στα 75.747 (-4,11%) με ποσοστά καθυστερήσεων αντίστοιχα 3,60% (2007), 5,30% (2008), 7,40% (2009), 10,00% (2010), 14,00% (2011) και 22,00% (μέχρι Ιούλιο του 2012). Παρατηρείται δηλαδή σταδιακή μείωση των στεγαστικών δανείων και ραγδαία αύξηση των «καθυστερήσεων», με άμεσο κίνδυνο μέσω της διαδικασίας των πλειστηριασμών να στερηθούν το κοινωνικό δικαίωμα στην κατοικία χιλιάδες δανειολήπτες. Αν δεν είχε τεθεί σε εφαρμογή ο θεσμός της «προστασίας των υπερχρεωμένων νοικοκυριών» και η αναστολή πλειστηριασμών, για χρηματικές απαιτήσεις που δεν υπερβαίνουν το ποσό των 200.000 ευρώ από πιστωτικά

ιδρύματα, εταιρείες παροχής πιστώσεων και από τους εκδοχείς των απαιτήσεων αυτών (άρθρο 46 παρ. 1 του Ν 3986/2011) και η απαγόρευση πλειστηριασμών κύριας ή μοναδικής κατοικίας, η οποία παρατάθηκε ήδη για ένα χρόνο, θα είχαμε μεγάλο αριθμό «άστεγων» οικογενειών και ατόμων, που θα έχαναν το σπίτι τους.

Τέτοια προστασία βέβαια δεν παρέχεται σε όσους «πετιούνται» στο δρόμο από μισθωμένη κατοικία, για την οποία δεν μπορούν να πληρώσουν το ενοίκιο. Και βέβαια οι εξαγγελόμενες νέες ρυθμίσεις για τα «υπερχρεωμένα νοικοκυριά», αντί να βοηθήσουν τους οφειλέτες, θα επιδεινώσουν τη θέση τους. Υπολογίζεται ότι οι άστεγοι στην Ελλάδα σήμερα ξεπερνούν τις 20.000. Τον τελευταίο χρόνο μία αύξηση -της τάξης του 25%- οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά σε μία νέα γενιά αστέγων, τους νεοάστεγους οι οποίοι στην πλειονότητά τους είναι άνδρες, πρώην εργαζόμενοι σε επαγγελματικούς κλάδους που έχουν πληγεί από την κρίση, με μέτριο έως υψηλό μορφωτικό επίπεδο. Είναι άτομα που διαβιούν εκτός στέγης ή σε επισφαλείς καταστάσεις στέγασης λόγω ανεργίας και χαμηλών ή ανύπαρκτων εισοδημάτων, με αδυναμία στήριξής τους από το οικογενειακό ή ευρύτερο δίκτυο. Σημειώνεται ότι οι «άστεγοι» δεν έχουν αναγνωριστεί επίσημα από το κράτος ως ευπαθής ομάδα και έτσι δεν «απολαμβάνουν» κανενός είδους προνοιακό ευεργέτημα από την πολιτεία, συμπεριλαμβανομένης της ιατρικής φροντίδας και περίθαλψης. Σύμφωνα με σχετικές έρευνες που είδαν το φως της δημοσιότητας, ο ένας στους πέντε άστεγους είναι πτυχιούχος. Το προφίλ όσων δεν έχουν να φάνε ή είναι σχεδόν άστεγοι έχει αλλάξει τα τελευταία χρόνια. Δεν είναι μόνο παράνομοι μετανάστες, τοξικομανείς, ψυχικά ασθενείς ή αλκοολικοί. Είναι και άνεργοι σε παραγωγική ηλικία (20 έως 45 ετών), με μέτριο ως υψηλό μορφωτικό επίπεδο.

Η έρευνα διενεργήθηκε σε 214 άτομα και χρησιμοποιεί έναν όρο που η κρίση έχει εισάγει στο ελληνικό λεξιλόγιο, τον όρο «νεοάστεγος». Ως νεοάστεγος χαρακτηρίζεται όποιος βρίσκεται ένα βήμα από τον δρόμο, και ζει κάτω από το όριο της φτώχειας. Άνεργοι που έχασαν το σπίτι τους, ή δεν μπορούσαν να το συντηρήσουν, εργαζόμενοι που απολύθηκαν λίγο πριν τη σύνταξη και κοινωνικά ενταγμένοι μετανάστες. Το προφίλ των 214 ατόμων είναι: Το 50% έχει ολοκληρώσει τουλάχιστον την υποχρεωτική εκπαίδευση. Το 25% έχει ολοκληρώσει τη μέση εκπαίδευση. Το 19,6% έχει πτυχίο. Τα άτομα αυτά είναι ηλικίας 25-45 ετών και οι περισσότεροι είναι άνεργοι από κλάδους που μαστίζονται από την κρίση. Το 24,8% προέρχεται από τις κατασκευές. Το 21,9% ήταν ιδιωτικοί υπάλληλοι. Το 18,1% είχαν επιχείρηση. Το 16,2% απασχολούνταν σε τουριστικά επαγγέλματα. Το 6,7% εργάζονταν στη ναυτιλία. Και ο χορός καλά κρατεί! Επομένως, σήμερα, για να μη γεμίσουν οι πόλεις από «άστεγους» και «νεοάστεγους» επιβάλλεται πρώτα απ' όλα η αποτίναξη της «μνημονιακής» και έντονα «υφεσιακής» οικονομικής πολιτικής και η λήψη ριζοσπαστικών άμεσων και μακροπρόθεσμων μέτρων με τη μορφή της «σεισάχθειας» με κατεύθυνση την αναστολή πλειστηριασμών και εξώσεων (από πρώτη κατοικία) για τουλάχιστον τρία χρόνια, παρέχοντας στους εκμισθωτές «αντισταθμιστικά» οφέλη, φορολογικού ή άλλου τύπου. Γιατί δεν πρέπει να επιτρέψουμε το κράτος να στηρίζει τους «κατέχοντες» και να αφήνει να «πεταχτούν στον δρόμο» οι «μη έχοντες». Αναδημοσίευση απο την ΑΥΓΗ άρθρου Του

Κατοικία και η κοινωνική διάσταση

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator
Πέμπτη, 06 Δεκέμβριος 2012 14:59 -

Μανόλη Λαμτζίδη* * Ο Μανόλης Λαμτζίδης είναι δικηγόρος, πρ. Πρόεδρος και μέλος του Δ.Σ. του ΔΣΘ